

Hoofdverbinding Schiphol - Almere

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

17 maart 2005 / rapportnummer 1491-78

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan de Minister van Verkeer en Waterstaat
mw. drs. K.M.H. Peijs
Directoraat-Generaal Personenvervoer
Beleidsafdeling Wegen
Postbus 20951
2500 EX DEN HAAG

uw kenmerk
DGP/WV/u.04.03387

uw brief
22 december 2005

ons kenmerk
1491-80/vB/gl

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Hoofdverbinding Schiphol - Almere

doorkiesnummer
(030) 234 76 51

Utrecht,
17 maart 2005

Geachte mevrouw Peijs,

Met bovengenoemde brief stelde u (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Hoofdverbinding Schiphol - Almere.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

ir. W.G. Ketting
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Hoofdverbinding Schiphol - Almere

cc: Minister van VROM

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Hoofdverbinding Schiphol - Almere

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over de Hoofdverbinding Schiphol - Almere,

uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat (coördinerend) en de Minister van Volksgezondheid Ruimtelijke Ordening en Milieu door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Hoofdverbinding Schiphol - Almere,

de secretaris

N.v. Buren

dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'N.G. Ketting', enclosed within a rectangular box.

ir. N.G. Ketting

Utrecht, 17 maart 2005

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	3
3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel.....	3
3.2 Beleidskader en besluiten.....	4
4. ALTERNATIEVEN	4
4.1 Fasering.....	4
4.2 Plan- en studiegebied	5
4.3 Alternatieven	5
4.3.1 Referentiesituatie	6
4.3.2 Nulalternatief	7
4.3.3 Nulplusalternatief prijsbeleid	7
4.3.4 IJmeeralternatieven.....	7
4.3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma).....	8
4.3.6 Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden	8
4.3.7 Mitigerende en compenserende maatregelen.....	9
5. MILIEUASPECTEN.....	9
5.1 Verkeer en vervoer	9
5.2 Woon- en leefomgeving	9
5.2.1 Hinder tijdens aanlegfase	10
5.2.2 Geluid.....	10
5.2.3 Lucht.....	10
5.3 Natuurlijke omgeving.....	11
5.3.1 Natuur.....	12
5.3.2 Bodem.....	13
5.4 Water.....	13
5.5 Kosten-batenanalyse	14
6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER.....	15
7. VORM EN PRESENTATIE.....	15

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 december 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 1 d.d. 3 januari 2005
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
- 5a. Gebiedsbescherming
- 5b. Soortenbescherming

1. INLEIDING

Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland onderzoekt namens de minister van Verkeer en Waterstaat de wegcorridor Schiphol-Almere. Daarvoor zal een Tracébesluit worden genomen door de minister van Verkeer en Waterstaat en de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (bevoegde instanties). Hieraan is milieueffectrapportage (m.e.r.) gekoppeld. De m.e.r. zal in twee fasen worden uitgevoerd. In de eerste fase zal een verkenning van de bandbreedte en inperking van de alternatieven worden gemaakt. In de tweede fase zullen de overgebleven alternatieven nader worden uitgewerkt. Het advies voor richtlijnen heeft vooral betrekking op fase 1 en geeft enkele ideeën voor fase 2.

Omdat de besluitvorming voor de overgang van fase 1 naar fase 2 afhankelijk is van de resultaten uit fase 1 en tevens aan inspraak onderhevig is, adviseert de Commissie bij de beoordeling van deze tussenstap haar de mogelijkheid te geven het advies voor richtlijnen voor fase 2 aan te passen of aan te scherpen.

Bij brief van 22 december 2004 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Via het inspraakpunt heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

De Commissie heeft bij het opstellen van haar advies, naast de startnotitie, kennisgenomen van de volgende documenten om daarmee een betere indruk te krijgen van de probleemstelling en de relevante achtergronden:

- Verkenning Haarlemmermeer-Almere, Integrale MIT-verkenning van de verkeers- en vervoersproblematiek, februari 2004, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- Mobiliteitsonderzoek Regio Amsterdam, 19 juni 2001, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland
- Eindrapportage “Uitweg, Voor bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit”, juli 2003, projectgroep de Uitweg

Hoewel het voor een m.e.r. strikt genomen niet noodzakelijk is de economische aspecten te behandelen heeft de Commissie op verzoek van het bevoegd

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁴ Zie bijlage 4.

gezag dit aspect in het advies betrokken omdat er voor het project ook een kosten-batenanalyse (kba) wordt gemaakt.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een heldere en eenduidige weergave van de probleem- en doelstelling, waarbij door kwantificering, inperking en prioritering de omvang van het probleem per wegvak op het traject Almere-Schiphol inzichtelijk wordt.
- Een onderbouwde en transparante samenhang tussen doelstelling en de daaruit af te leiden alternatieven en varianten, waarbij onder meer een volwaardig IJmeeralternatief wordt meegewogen.
- Het beschrijven van een referentiealternatief, een nulalternatief (waarin allerlei reële maatregelen ter bevordering van de bereikbaarheid en de milieukwaliteit worden genomen, behoudens de aanleg of verbreding van wegen) en een nulplusalternatief (waarin specifiek de gevolgen van beprijzing worden onderzocht).
- De Commissie adviseert in de eerste fase een iteratief proces te hanteren waarbij de hele bandbreedte van de mogelijke alternatieven op globale wijze wordt verkend en wordt ingeperkt ter voorbereiding van een integraal politieke keuze over de toekomstige ruimtelijk economische ontwikkeling van de zone Schiphol-Amsterdam-Almere.
- Onderbouwing van de vereiste bandbreedte voor uitwerking fase 1 in relatie tot de vereiste besluitvorming en vooruitlopend op de detailuitwerking van de alternatieven en varianten in fase 2.
- Een hierbij passende begrenzing van het plan- en studiegebied.
- Het meest milieuvriendelijk alternatief dient in de eerste fase door het iteratieve proces in beeld te blijven. In fase twee dient het te worden uitgewerkt. Als gevolg van de vereisten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en het Structuurschema Groene Ruimte dient onder andere een zorgvuldige alternatievenafweging plaats te vinden.
- Het gebruik van een gevalideerd en geoptimaliseerd verkeersmodel ten behoeve van de verkeerskundige onderbouwing van de probleem- en doelstelling enerzijds en het bepalen van de verkeerskundige effecten anderzijds. Het model dient tevens rekening te houden met de specifieke (capaciteit)kenmerken van het verkeersnetwerk van Schiphol-Amsterdam-Almere (met name de verschillende knooppunten daarin) en de mogelijkheden voor andere keuzen naar tijd en route.
- De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

In de startnotitie⁵ wordt het probleem als volgt verwoord:

De bereikbaarheid op de as Almere-Amsterdam-Schiphol (tot A9 knooppunt Badhoevedorp) zal zonder infrastructurele uitbreiding van de weg sterk verslechteren, hetgeen negatieve gevolgen zal hebben voor het economisch functioneren van de Noordvleugel.

De MIT-verkenning en de eindrapportage Uitweg geven beide een goed beeld van bestaande en toekomstige (bereikbaarheids)problemen in de Noordvleugel als gevolg van ruimtelijk-economische, ruimtelijk-sociale en mobiliteitsontwikkelingen. Erkend wordt dat sprake is van een complex en onderling gereleerd netwerk van verbindingen op verschillende schalen en voor verschillende modaliteiten, waarbij steeds een mix van maatregelen ingezet zal moeten worden om de bereikbaarheid op een zeker niveau te kunnen garanderen.

De Commissie constateert dat de huidige probleemstelling in de startnotitie niet in balans is met de voorgestelde alternatieven⁶. De Commissie heeft namelijk de indruk vanuit de MIT-verkenning dat met name in de oostelijke helft van de corridor bereikbaarheidsproblemen aanwezig zijn. Daarom is niet duidelijk waarom specifiek de aanpak van de A1/A9 dan wel A6/A9 als eerste maatregel is gekozen. De IJmeerverbinding wordt niet als oplossing gezien terwijl uit de MIT-verkenning kan worden opgemaakt dat deze een substantiële bijdrage aan de vermindering of de oplossing van het probleem in de oostelijke helft van de corridor kan leveren. De Commissie komt daarom tot de conclusie dat in het MER duidelijk dient te worden aangegeven waaruit de problemen precies bestaan, en hoe deze kunnen worden gekwantificeerd. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van intensiteits/capaciteitsverhoudingen, en/of vertraging op herkomst/bestemmingsrelaties en reistijden. Daarnaast dienen de doelstellingen van het project helder en duidelijk te worden omschreven en gekwantificeerd. Geef daarbij aan:

- welke verkeers- en bereikbaarheidsproblemen moeten worden opgelost en wanneer het probleem als opgelost wordt beschouwd;
- welke andere doelstellingen (bijvoorbeeld natuur- of omgevingsdoelstellingen) worden gehanteerd;
- hoe de prioriteitsvolgorde is in de verschillende doelstellingen, zowel tussen de hoofdoelstellingen als op onderdelen van het aspect verkeer;
- welke randvoorwaarden (zowel voor verkeer als de overige te beoordelen aspecten) hard zijn.

In de probleem- en doelstelling hoort ook een korte beschouwing over de ruimtelijke ordeningsopgaven voor dit gebied voor de (middel)lange termijn (zie verstedelijkingsopties en -vraagstukken uit de Nota Ruimte en het streekplan, de gestapelde groene en cultuurhistorische functies voor het niet bebouwde gebied tussen Holendrecht en Hollandse Brug, de wateropgaven).

---

⁵ Blz. 21.

⁶ Vele inspraakreacties (22, 80, 82, 179, 184, 276, 339, 415 en 498, bijlage 4) hebben vragen bij de voorgestelde oplossingen en vragen om een duidelijke kwantificering van de probleemstelling.

3.2 Beleidskader en besluiten

Hiervoor kan hoofdstuk 3 van de startnotitie worden gevolgd. Duidelijk moet worden aangegeven hoe wordt omgegaan met de uitspraken die de eindrapportage de Uitweg en het convenant de Uitweg weergeven⁷.

In inspraakreacties⁸ wordt uitleg gevraagd over het ontbreken van de A6/A9 verbinding in het SVVII. Aangezien dit nog vigerend beleid is adviseert de Commissie inzicht te geven in de procedures op dit punt.

In het MER dient nader inzicht te worden gegeven in de relatie tussen de activiteit en de landinrichtingsplannen Vechtstreek en Amstelland⁹ met de Groene Uitweg¹⁰.

4. ALTERNATIEVEN

4.1 Fasering

In de startnotitie wordt voorgesteld de werkzaamheden aan het MER in 2 fasen op te knippen: een eerste fase waarin de totale bandbreedte aan alternatieven globaal wordt verkend en beargumenteerd wordt ingeperkt ten behoeve van de politieke besluitvorming en een tweede fase waarin gedetailleerd de effecten van de resterende alternatieven/varianten en het meest milieuvriendelijk alternatief worden onderzocht.

De Commissie adviseert in de eerste fase een globale verkenning van de totale bandbreedte aan alternatieven te maken en vervolgens de inperking ervan in een iteratief afwegingsproces¹¹ te laten plaatsvinden. Daarin worden voor de verschillende alternatieven een aantal maatgevende varianten systematisch en globaal maar op transparante en achteraf verifieerbare wijze beoordeeld op een aantal aspecten.

Bij de beoordeling dient de nadruk te liggen op de effecten op gebied van:

- verkeerskundig effect (hoofddoelstelling);
- overige hoofddoelstellingen voor wat betreft leefmilieu en buitengebied (recreatie, landschap, natuur);
- kosten en baten en (ruimtelijke) verdelingseffecten conform Overzicht Effecten Infrastructuur(OEI)richtlijn.

Bij de beoordeling zal duidelijk moeten zijn hoe de prioritering van bepaalde aspecten tot stand is gekomen, om zo een indicatie te geven van de realiseerbaarheid van een alternatief op het gebied van politieke, maatschappelijke, fysieke en financiële afwegingen.

Dit zal moeten leiden tot een onderbouwde beoordeling waarom een bepaald alternatief of variant de bandbreedte goed aangeeft. Daarbij zal moeten worden nagegaan of van bepaalde alternatieven, die afgefallen zijn, de negatieve

⁷ Vele inspraakreacties vragen om duidelijkheid ten aanzien van het meewegen van de conclusies uit de Uitweg.

⁸ Zie inspraakreacties 22 en 410 (bijlage 4).

⁹ Zie inspraakreacties 294, 482 en 493 (bijlage 4).

¹⁰ Een vervolg op de Uitweg getrokken door de Provincie Noord-Holland. Hier wordt een uitvoeringsprogramma gemaakt op projecten te benoemen die kwaliteit van natuur en landschap versterken.

¹¹ Iteratief betekent dat regelmatig, maar zeker aan het einde van fase 1, nog eens 'teruggekeken' wordt om te beoordelen of in de loop van de trechtering geen alternatieven/varianten zijn vergeten of op één aspect afgevoerd, die in het licht van het eindoordeel voor fase 1 alsnog als zinvol aangemerkt dienen te worden. Tot en met dit moment dienen referentie- en nul- en nulplusalternatief nog te worden meegenomen, zodat zowel de referentie als 'heel iets anders doen dan wegbuitbreiding' een zinvolle plek blijven behouden in de 'snelle verkenning' van fase 1.

beoordeling kan worden verminderd door het toepassen van een andere variant. Een voorbeeld is het A6/A9 alternatief met korte tunnel, dat vanwege aantasting van het Naardermeer een negatieve beoordeling zou kunnen krijgen. Door een verlengde tunnelingang, verdiepte ligging, ongelijkvloerse kruising op niveau -1 in plaats van niveau +1 kunnen deze negatieve effecten worden omgebogen tot minder negatief of neutraal.

Op basis van een dergelijke gevoeligheidsanalyse wordt een keuze gemaakt voor de in fase 2 te bestuderen alternatieven en varianten. Fase 2 is de verdere uitwerking van het besluit uit fase 1, of - als dit geen eenduidig en samenhangend besluit oplevert - uitwerking van de verkeerskundig veelbelovende en milieukundig minst schadelijke (varianten van) alternatieven.

4.2 Plan- en studiegebied

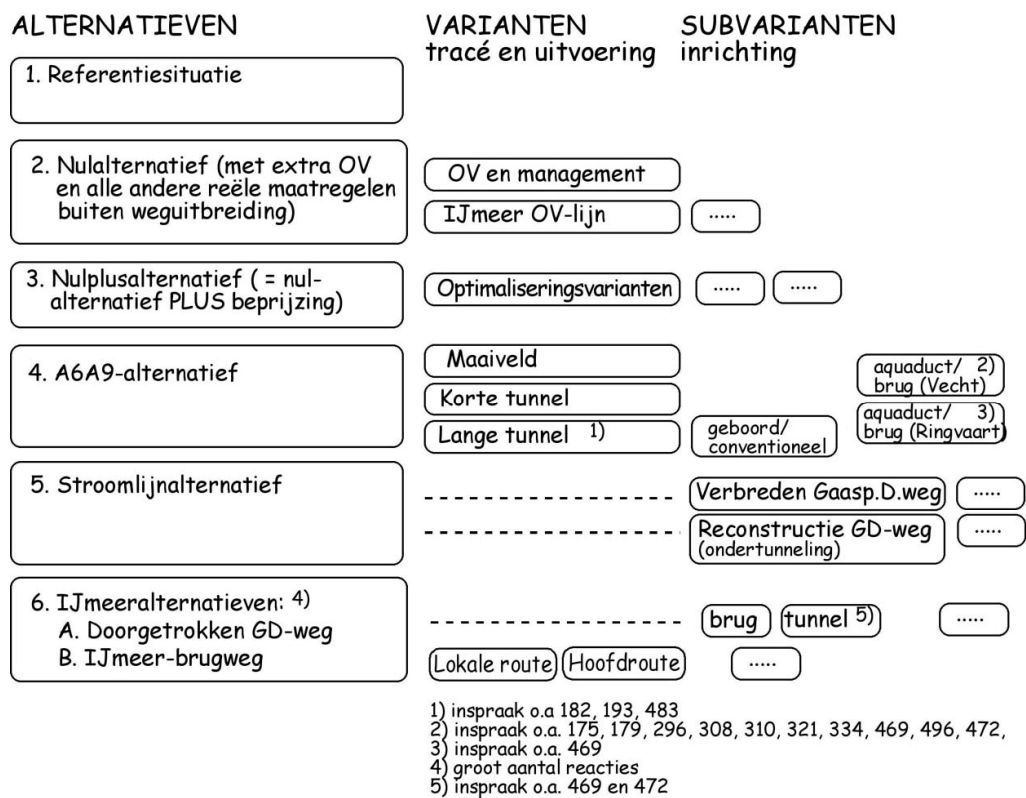
De Commissie adviseert de omvang van het studie- en plangebied af te stemmen op de oplossingen voor het probleem en de te verwachten effecten op en rond het wegennetwerk van de Noordvleugel. Wat betreft het studiegebied dient ook rekening te worden gehouden met de mogelijke relevante uitstralingseffecten (zowel voor verkeer als voor andere aspecten) elders in Nederland (volgens OEI-systematiek). Indien dergelijke effecten aanwezig zijn dienen deze in het MER te worden meegenomen. Het plangebied (en dus ook de centrale zone) is vanwege de uitbreiding van de alternatieven groter dan in de startnotitie wordt vermeld.

4.3 Alternatieven

De keuze van de alternatieven dient naar de mening van de Commissie te worden afgestemd met de alternatieven zoals die in de Overzicht Effecten Infrastructuur (OEI) worden gehanteerd.

Zoals aangegeven in hoofdstuk 3 ontbreekt in de startnotitie de balans tussen de probleemstelling en de voorgestelde alternatieven. De Commissie geeft hier een aantal alternatieven dat naar haar mening in ieder geval in de eerste fase in het MER dient te worden uitgewerkt. De voorgestelde varianten en subvarianten zijn indicatief bedoeld en zijn niet uitputtend. Subvarianten zijn voor fase 2. Varianten kunnen afhankelijk van hun mitigeerbaarheid van effecten behoren tot fase 1.

De Commissie adviseert de in de inspraak genoemde alternatieven en varianten te bekijken en te beoordelen in relatie tot de uitgewerkte probleem- en doelstelling.

4.3.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie dient om het effect van andere alternatieven tegen te kunnen afzetten. De startnotitie is niet duidelijk met wat precies onder de referentiesituatie wordt verstaan.

In de referentiesituatie dienen voor het prognosejaar de relevante ontwikkelingen te worden meegenomen. De veelgebruikte techniek om alleen het vaststaand beleid mee te nemen zal leiden tot een onderwaardering van de autonome ontwikkelingseffecten. In dat geval wordt onvoldoende recht gedaan aan de ernst van de problematiek en de effectiviteit van oplossingen. De Commissie stelt voor of met verschillende scenario's te werken voor de autonome ontwikkeling (bijvoorbeeld voor de woningbehoefte in Almere een scenario met 20.000 en een met 70.000 woningen (en met een doorkijk naar 100.000 woningen of meer)) of in een gevoeligheidsanalyse aan te geven in hoeverre een alternatief en de daarbij behorende effecten worden beïnvloed door een bepaalde onzekere ontwikkeling¹². De Commissie adviseert in ieder geval voor de volgende ontwikkelingen scenario's te ontwikkelen:

- woningbouw Almere¹³;
- aanleg van de Zuiderzeelijn tussen Schiphol en Almere;
- regionale ontwikkeling werkgelegenheid;
- ontwikkeling van voorzieningniveau in de corridor.

¹² Inspraakreactie nr. 339 (bijlage 4) benadrukt het belang van het hanteren van de nieuwste en meest realistische scenario's van het Centraal PlanBureau.

¹³ Zie ook verscheidene inspraakreacties (45, 237, 308 en 483, bijlage 4) die het belang van scenario's benadrukken.

4.3.2 Nulalternatief

Naast de referentiesituatie adviseert de Commissie een nulalternatief te ontwikkelen conform de OEI-systematiek. In het nulalternatief dienen ook diverse maatregelen (buiten aanleg van nieuwe infrastructuur) te worden opgenomen om de omvang van de knelpunten te verminderen. Hierbij wordt gedacht aan de volgende typen beleidsmaatregelen tegen de achtergrond van verschillende scenario's over de ruimtelijke en economische ontwikkelingen in het gebied:

- Benutting van weginfrastructuur en railinfrastructuur, mogelijk aangevuld met extra additionele investeringen in OV¹⁴;
- Inzet op vraagbeïnvloedend beleid (vervoermanagement, parkeerbeleid, transferia, etc);
- Een samenhangend locatiebeleid tussen alle gemeenten in de corridor, gericht op beïnvloeding van de woon-werkbalans Amsterdam-Almere¹⁵.

4.3.3 Nulplusalternatief prijsbeleid

De Commissie adviseert om bij het nulplus-alternatief een aantal realistische prijsbeleidscenario's te beoordelen bedoeld om na te gaan in hoeverre met prijsbeleid een bijdrage kan worden geleverd aan oplossing van de bereikbaarheidsproblematiek¹⁶. Daarbij gaat het zowel om varianten waarbij sprake is van congestieheffingen in de spits, bedoeld om het verkeer zoveel mogelijk over de dag te spreiden, als substitutie naar alternatieve modaliteiten te bevorderen (OV). Ten aanzien van de hoogte van de spitsheffing en de te beschouwen tijdsperiode geeft de Commissie de initiatiefnemer mee aan te sluiten bij gedachten die thans worden ontwikkeld vanuit het Platform Betalen voor Mobiliteit. Bij het laatste zal een extra toeslag moeten worden gehanteerd waarbij rekening gehouden wordt met de opgetreden stijging in inkomens.

In de startnotitie is opgemerkt dat alleen substantiële investering in OV-infrastructuur de bereikbaarheidsproblemen niet voldoende oplost. Echter, bij deze heffing naar tijd en plaats kan dat anders komen te liggen, indien sprake is van een substantiële substitutie vanuit de auto naar OV. Indien uit de berekeningen blijkt dat daarvan sprake is, zal moeten worden nagegaan of additionele investeringen in OV-capaciteit wel voldoende soelaas bieden.

4.3.4 IJmeeralternatieven

In de startnotitie wordt voorgesteld om het wel of niet uitvoeren van een weg-IJmeerverbinding als scenario mee te nemen bij de verschillende alternatieven. De Commissie acht dit niet juist en adviseert het IJmeeralternatief als een volwaardig alternatief mee te nemen¹⁷. Het feit dat er sprake is van verschillende bevoegde instanties mag naar de mening van de Commissie geen argument zijn een oplossingsrichting niet nader te analyseren.

Het verschil tussen een scenario en een alternatief is dat een alternatief een oplossingsrichting aangeeft, waarbij aan de hand van scenario's de omgevings/toekomstvastheid wordt getoetst. Het scenario van een combinatie van

---

¹⁴ Vele inspraakreacties benadrukken het belang van het zorgvuldig onderzoeken van benuttings- en OV-mogelijkheden.

¹⁵ Vele inspraakreacties wijzen op het belang van deze mogelijkheid, ook de verkenningenstudie geeft inzicht in mogelijke scenario's hiervoor

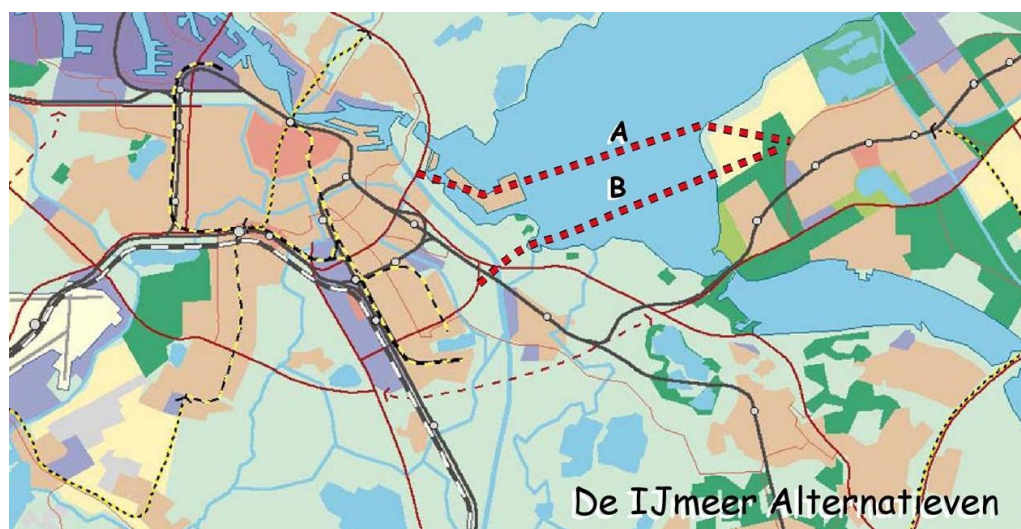
¹⁶ Vele inspraakreacties vragen om inzicht in de mogelijkheden van beprijzing.

¹⁷ Zie ook de vele inspraakreacties die vragen om een volwaardige wegging als alternatief.

een IJmeeralternatief met een A6/A9 alternatief is geen waarschijnlijke optie. Dit geldt evenzeer voor de combinatie van een IJmeeralternatief met een volledig uitgevoerd stroomlijnalternatief. Echter een combinatie van een IJmeeralternatief met een aangepaste A9 of een combinatie van een IJmeeralternatief met een aangepaste A1 zijn wel reële alternatieven. Deze combinaties zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en dienen derhalve als alternatieven te worden uitgewerkt. Daarnaast geldt voor de kosten-batenanalyse dat er geen kosten en baten worden bepaald voor scenario's, voor alternatieven gebeurt dit wel.

Als varianten voor het IJmeeralternatief kunnen in de eerste fase worden uitgewerkt (zie figuur):

- A een verbinding via Pampus en IJburg op de Hoge Ring in Almere naar de A10 bij Amsterdam;
- B verbinding tussen knooppunt Diemen en de Hoge Ring, uitgevoerd als hoofdweg, inclusief capaciteitsvergroting op de Gaasperdammerweg.

4.3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

In fase 1 zou door het iteratieve proces het mma moeten worden gewaarborgd. In fase 2 dient het verder ontwikkeld te worden. Dit kan door per alternatief een mma uit te werken of door, indien mogelijk, het meest milieuvriendelijk alternatief tussen de alternatieven te kiezen.

4.3.6 Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden

In fase 1 moet duidelijk worden of het gekozen alternatief significante effecten heeft op de beschermde Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden. Is dit het geval dan dient uit twee situaties gekozen te worden:

1. Men kiest voor het uitvoeren van een passende beoordeling. Waarbij een volledige afweging plaatsvindt op basis van de criteria van de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrictlijn. In fase 1 moet dan duidelijk worden welke alternatieven geen of minder schade aan de beschermde gebieden veroorzaken. Het verdient dan de voorkeur om de keuze en de informatie die hieraan ten grondslag ligt openbaar te maken.
2. Men kiest niet voor het uitvoeren van een passende beoordeling. Indien het voorkeursalternatief geen significante gevolgen heeft dient dit gemotiveerd te worden. Heeft het voorkeursalternatief wel significante gevolgen

dan dient naast het voorkeursalternatief een alternatief mee naar fase 2 te worden genomen dat geen of het minste schade veroorzaakt aan de beschermde gebieden. Dit kan dan het mma worden genoemd.

Het zelfde geldt voor de SGR (Structuurschema Groene Ruimte)gebieden. Echter dan spreekt men over effecten en over het doorlopen van het stappenplan van het SGR.

4.3.7 Mitigerende en compenserende maatregelen

In het MER dienen in fase 2 de mitigerende en compenserende maatregelen worden besproken. Speciaal verdient daarbij het aspect lucht de aandacht. Indien in de tweede fase zou blijken dat een of meer alternatieven leiden tot het overschrijden van grenswaarden voor de luchtkwaliteit, ook al is dat toe te schrijven aan bijvoorbeeld het heersende achtergrondniveau, dan dient te worden aangegeven, welke maatregelen genomen kunnen worden zodat inzichtelijk wordt dat het maximale is gedaan om te voldoen aan de grenswaarden¹⁸.

5. MILIEUASPECTEN

Het advies voor de milieuaspecten is aanvullend op hetgeen in de startnotitie wordt aangegeven. De Commissie gaat ervan uit dat de aspecten worden uitgewerkt zoals in de startnotitie is beschreven. Op sommige aspecten geeft zij hieronder nog aanvullende opmerkingen.

5.1 Verkeer en vervoer

Fase 1

Voor verkeer en vervoer kunnen de criteria op blz. 46 van de startnotitie worden gevolgd, waarbij de Commissie nog de volgende aanvullende opmerkingen heeft:

Het te ontwikkelen criterium 'netwerkprestatie' moet naast de auto-prestatie, ook de OV-prestatie bevatten. Daaruit moet duidelijk worden of het alternatief ook bijdraagt aan het oplossen van andere knelpunten op het netwerk van de Noordvleugel dan wel deze verergert. Vereist is tevens het gebruik van een verkeersmodel dat gevalideerd is en geoptimaliseerd is¹⁹.

Ook dient een gevoeligheidsanalyse te worden uitgevoerd.

Fase 2

Bij interne veiligheid dient naast het persoonlijk- en groepsrisico ook inzicht te worden gegeven in de zelfredzaamheid in tunnels en bij verdiepte liggingen.

5.2 Woon- en leefomgeving

Fase 1

In aansluiting op blz. 47 van de startnotitie heeft de Commissie de volgende opmerkingen. Voor de eerste fase is een globale indicatie van normoverschrijding voor lucht en geluid voldoende: fijn stof en NO₂, respectievelijk akoestisch ruimtebeslag en aantal gehinderden.

---

¹⁸ Zie ook uitspraak 200308160/1, 12 mei 2004 van de Raad van State inzake A1 traject Hoevelaken - Barneveld.

¹⁹ Met name de knooppuntcapaciteit verdient daarbij de aandacht. Inpraakreactie nr. 339 (bijlage 4) wijst ook op het belang van het inzichtelijk maken van deze effecten.

Als voorbeeld kan de Verkenning milieueffecten Corridor Haarlemmermeer-Almere²⁰ worden gebruikt, waarin eveneens een globale beschrijving is gegeven. Echter er dient in aanvulling op dit rapport wel inzicht te worden gegeven in de PM₁₀-concentraties ten gevolge van de verschillende alternatieven en de externe veiligheidsrisico's.

5.2.1 Hinder tijdens aanlegfase

Fase 1

In fase 1 dient aangetoond te worden óf hinder tijdens aanleg een significant probleem kan worden.

Fase 2

In fase 2 wordt de mogelijke hinder (geluid, lucht, barrière etc.) gespecificeerd en dient duidelijk te zijn welke maatregelen hiertegen genomen zullen worden en hoe deze doorwerken in de uitvoering en fasering van de werkzaamheden²¹.

5.2.2 Geluid

Fase 1 en fase 2

De Wet geluidhinder wordt in het kader van de modernisering instrumentarium geluidbeleid, fase 1 gewijzigd. Dit impliceert dat de geluidbelasting in de uniforme Europese dosismaat L_{den} wordt uitgedrukt. Deze nieuwe dosismaat zal in het algemeen leiden tot een andere getalswaarde bij een overigens gelijke geluidssituatie. In de nieuwe dosismaat wordt de getalswaarde bepaald door een middeling van de dag-, avond- en nachtwaarde, terwijl de huidige geluidbelasting uitgaat van de hoogste van het geluidimmissieniveau over de dagperiode en het geluidimmissieniveau over de nachtperiode + 10 dB. Bij een overigens gelijke geluidssituatie blijkt in de praktijk de geluidsbelasting voor zowel wegverkeer als spoorwegverkeer in de nieuwe dosismaat daardoor gemiddeld 2 decibel lager uit te komen dan de huidige dosismaat. Bij de omzetting van de getalswaarde van de geluidnormen is uitgegaan van dit gemiddelde verschil.

Voornoemde wijziging is al als wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gegaan. Geadviseerd wordt in het MER op deze wijziging te anticiperen.

Fase 2

In fase 2 moet het MER aangeven of er sprake is van achterstallige sanerings-situaties. Deze informatie moet worden vergeleken met de maatregelen die eventueel nodig zijn na uitvoering van elk der alternatieven/varianten. Zo wordt duidelijk welke bijdrage een alternatief/variant levert in bestrijding van geluidhinder.

5.2.3 Lucht

Fase 2

De beoordeling van de concentraties aan luchtverontreinigende stoffen moet plaatsvinden aan de hand van de grenswaarden voor de immissies van NO₂ en fijn stof (PM₁₀). De hieronder genoemde normen zijn afkomstig van vigerende regelgeving, gebaseerd op Europese richtlijnen.

Voor stikstofdioxide moet in het MER:

---

²⁰ Van Witteveen en Bos, d.d. 21 november 2003.

²¹ Inspraakreactie nr. 299 (bijlage 4) geeft het belang aan van het inzichtelijk maken van deze effecten. Nr. 472 wijst op mogelijke hinder voor de recreatievaart.

- op kaart worden aangegeven waar de grenswaarde voor het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wordt overschreden en hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen er binnen dat overschrijdingsgebied liggen. Ook de hoogste waarde binnen dit gebied moet worden aangegeven²²;
- worden aangegeven hoe vaak per jaar de uurgemiddelde concentratie groter is dan $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ²³.

Voor fijn stof (PM_{10}) moet in het MER:

- op kaart worden aangegeven in welk gebied de grenswaarde voor het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wordt overschreden en hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen er binnen dat overschrijdingsgebied liggen: ook de hoogste waarde binnen dit gebied moet worden aangegeven;
- op kaart worden aangegeven tot op welke afstand van de weg de grenswaarde voor de 24 uurgemiddelde concentratie wordt overschreden; indien deze grenswaarde ten gevolge van het heersende achtergrondniveau altijd wordt overschreden, dient voor een representatieve afstand van de weg te worden vastgesteld hoe vaak het daggemiddelde van PM_{10} groter is dan $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Geadviseerd wordt in het MER in algemene zin de relatie tussen fijn stof (PM_{10}) en gezondheid te beschrijven.

Bij congestie verslechtert de luchtkwaliteit. Bij de bepaling van de luchtkwaliteit dient de invloed van mogelijke congestievorming te worden meegenomen.

Bij een tunnelvariant kunnen nabij tunnelmonden, daar waar de emissie vanuit de tunnel geschiedt, al snel grenswaarden worden overschreden. Dit vraagt om extra aandacht, mede daar nabij tunnelmonden sprake is van een complexe verspreiding van stoffen. Misschien is een windtunnelonderzoek nodig om betrouwbare uitspraken over de verspreiding van stoffen te doen.

5.3 Natuurlijke omgeving

Fase 1 en 2

In aansluiting op blz. 49 van de startnotitie heeft de Commissie de volgende opmerkingen. In het MER dient bij ruimtegebruik niet alleen het verlies aan arealen, zoals aangegeven op blz. 29 van de startnotitie, maar ook de aanwas aan arealen (verstedelijking, bedrijventerreinen etc.) inzichtelijk te worden gemaakt. Daarbij kan worden gedacht aan secundaire effecten (lange termijn consequenties voor stedelijke ontwikkeling) en de daarbij behorende effecten²⁴.

Voor cultuurhistorie verwijst de Commissie naar de inspraakreactie van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek²⁵ die archeologisch bureauonderzoek adviseert voor de eerste fase en een inventariserend veldon-

²² De Commissie wijst erop dat de luchtkwaliteitsnormen die het Besluit luchtkwaliteit geeft niet alleen gelden voor woningen en gevoelige bestemmingen, maar ook voor de buitenlucht in het algemeen (zie uitspraak 200401178/1, 15 september 2004 van de Raad van State inzake Wegverbreding A2 Den Bosch-Eindhoven). Een saldobenadering is daarbij mogelijk: overschrijding van de grenswaarden op enkele plekken kan aanvaardbaar zijn, mits in een groter gebied per saldo een verbetering van de luchtkwaliteit wordt bereikt, bijvoorbeeld tot uitdrukking komend in een vermindering van het aantal blootgestelden.

²³ De Commissie merkt op dat het niet te verwachten is dat dit uurgemiddelde overschreden zal worden. Hetzelfde geldt voor overschrijding van de grenswaarden voor benzeen, zwaveldioxide, koolmonoxide en lood. Toch beveelt de Commissie aan het uurgemiddelde en de grenswaarden aan de orde te stellen in het MER, gezien de recente jurisprudentie. Dit kan kwalitatief. Zie ook reactie nr. 483 (bijlage 4) die om een onderbouwing vraagt.

²⁴ Zie ook inspraakreacties 158, 255, 278 en 317 (bijlage 4) die inzicht vragen in deze secundaire effecten.

²⁵ Zie inspraakreactie nr. 325 (bijlage 4).

derzoek voor fase 2. Tevens adviseert zij gebruik te maken van de trajectnota CRAAG.

De overige aspecten (landschap e.d.) staan in de startnotitie voldoende benoemd. Wat betreft fase 1 volstaat in het algemeen een toetsing op beleidscategorieën; in fase 2 dient de informatie, mede met het oog op inpassingsvarianten, specifiek gegeven te worden.

5.3.1 **Natuur**²⁶

Gebiedsbescherming

Fase 1 en/of fase 2 (zie § 4.3.4)

De kans bestaat op belangrijke aantasting en externe werking (indirecte effecten) van gebieden met een beschermde status (volgens Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of SGR), daarom dienen de relevante beschermingsformules te worden doorlopen (zie § 4.3.4. voor de keuze wanneer dit te doen). Met name verdient aandacht:

- de ligging en de effecten op de robuuste ecologische verbinding 'Natte As', die door het gebied loopt;
- het feit dat de Vecht en het Gein beide belangrijke ecologische verbindingzones zijn en een ruggengraat vormen van de Ecologische Hoofdstructuur in de wijde omgeving (bijvoorbeeld een rol in de verbinding van oostelijke naar westelijke vechtplassen).

In **bijlage 5A** is een richtsnoer voor de gebiedsbescherming nader uitgewerkt.

Daarnaast dient het MER aan te geven of de ingrepen kunnen resulteren in onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van flora en fauna in nieuwe natuurgebieden verloren gaan. Hierbij gaat het zowel om gebieden vallend binnen de bruto EHS als om potenties van ecologische verbindingzones.

Medio 2005 wordt naar verwachting de nieuwe Natuurbeschermingswet van kracht. Het MER zal de nieuwe systematiek en dit vergunningenstelsel moeten hanteren.

Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (art. 3 en 4) zijn een aantal dier- en plantensoorten in het studiegebied beschermd.

Fase 1

Voor fase 1 benoem deze doelsoorten en geef per doelsoort (of gemotiveerde selectie of ecologische soortengroep) een indicatie van het effect van de alternatieven.

Fase 2

Voor fase 2 geldt dat voor ieder alternatief moet worden nagegaan of dit zal leiden tot in de Flora- en faunawet genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd. Voor het ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van in het gebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten²⁷ (of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten)/kwalificerende en prioritaire soorten²⁸ (**zie ook bijlage 5B**).

²⁶ Zie ook inspraakreactie nr. 468 (bijlage 4) die uitleg geeft over gebieds- en soortbescherming.

²⁷ In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten. **Bijlage 5B** geeft aan hoe de gevolgen kunnen worden beschreven.

²⁸ Kwalificerende soorten en prioritaire soorten alleen in het geval van Vogel- en Habitatgebieden.

5.3.2 Bodem

Fase 1

De in de startnotitie genoemde aspecten en de aanvulling hieronder kunnen in de eerste fase via een kwalitatieve beschrijving op hoofdlijnen worden weergegeven.

Voor wat betreft het aspect Bodem dienen t.a.v. zetting en klink de toetsingscriteria 'effecten op bebouwing' en 'effecten op (polder)waterpeilen' te worden toegevoegd. Ten aanzien van beïnvloeding van bodemverontreinigingslocaties dient als toetsingscriterium te worden toegevoegd 'invloed op (grond)waterkwaliteit'.

5.4 Water

Fase 1

In de startnotitie wordt aangegeven dat in overleg met de waterbeheerders een Watertoets zal worden uitgevoerd, met aandacht voor de effecten op verdroging, wateroverlast en veiligheid, alsmede op grondwater en kwel in het Naardermeergebied. Voor fase 1 is een inzicht op hoofdlijnen ten aanzien van de in de startnotitie genoemde aspecten voldoende²⁹. Daarbij gaat het vooral om de effecten op de verschillende functies (natuur, landbouw, recreatie, waterafvoer etc.).

In een deel van het gebied is brak-zout grondwater (soms zeer ondiep) aanwezig, onder andere in het Naardermeergebied. Door veranderingen in stroomrichtingen kunnen de zoet-zout grenzen in het grondwater zich gaan verplaatsen met mogelijke effecten op bijvoorbeeld oppervlaktewater, landbouw, natuur en eventuele waterwinningen. Deze effecten zullen op hoofdlijnen in fase 1 duidelijk moeten worden gemaakt.

Fase 2

Indien in fase 1 blijkt dat er significante effecten van verplaatsing van zoet-zoutgrenzen te verwachten zijn, zal in fase 2 in het grondwatermodel dichtheidstroming door brak-zout water moeten worden meegenomen. De met het model berekende effecten kunnen inzichtelijk worden gemaakt via dwarsdoorsneden van de ondergrond (onder andere over het Naardermeer) met daarin de veranderingen in stroomsystemen en verplaatsing van zoet-brak-zout grenzen.

Geef aan wat de uitgangspunten en randvoorwaarden van het model zijn, en welke gegevens zijn gebruikt. Geef tevens aan voor welke parameters onvoldoende gegevens beschikbaar zijn en voor welke parameters de modelresultaten het meest gevoelig zijn. Gebruik een worst-case scenario om aan te geven wat de effecten hiervan kunnen zijn op de modelresultaten en op het milieu.

In verband met mogelijke veranderingen in brakke kwel zal als toetsingscriterium voor de aantasting van de oppervlaktewaterkwaliteit moeten worden toegevoegd: de verandering in de zoutbelasting. Tevens dienen de effecten van verdroging (o.a. via de inlaat van gebiedsvreemd water) en verspreiding op de oppervlaktewaterkwaliteit in beeld te worden gebracht.

---

²⁹ Zie blz. 51.

Daarnaast dient voor het oppervlaktewater aangegeven te worden wat de effecten zijn op riooloverstorten (overstortfrequentie en effecten op oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit) en op de mogelijkheden van waterafvoer en waterberging in perioden van hoge neerslag.

Bij beschouwing van een IJmeeralternatief is van belang aan te geven wat de effecten zijn van bruggen/dijklichamen voor de doorstroming en kwaliteit van het oppervlaktewater in het IJmeer en de Randmeren. Tevens moeten effecten voor scheepvaart en recreatie in beeld worden gebracht.

Voor alle aspecten en criteria is het van belang aan te geven welke effecten er zijn in de aanlegfase en op langere termijn.

De effecten van veranderingen in kwantiteit en kwaliteit van grondwater en oppervlaktewater dienen vertaald te worden naar consequenties voor de functies landbouw, natuur, recreatie, waterwinning, scheepvaart, wonen³⁰ en (bodem)verontreiniging.

5.5 Kosten-batenanalyse

Fase 1

Voor de totstandkoming van de KBA op hoofdlijnen wordt de OEI-systematiek gevolgd zoals weergegeven in de aanvulling op de handleiding³¹. Presentatie van de uitkomsten vindt plaats conform de KBA-tabel weergegeven in de aanvulling. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen directe effecten, indirecte effecten en externe effecten.

- Directe effecten. Hierbij gaat het om welvaartseffecten die toevallen aan eigenaren, gebruikers of exploitanten van projectdiensten en effecten elders in het transportsysteem door netwerkeffecten. Hier wordt rekening inzicht verschaft in reistijden, betrouwbaarheid en eventuele opbrengsten van tol/heffingen. De directe effecten staan centraal;
- Indirecte effecten. Hierbij gaat het om additionele welvaartseffecten ten opzichte van de directe effecten. Deze worden globaler weergegeven;
- Externe effecten, waarbij het gaat om kosten en baten van verkeer en vervoer welke buiten de markt om worden doorgegeven aan anderen dan gebruikers en exploitanten van de infrastructuur. Belangrijke aspecten daarbij zijn de veiligheid, natuur en milieueffecten van transportactiviteiten;
- Verdelingseffecten³², waarbij het erom gaat dat investeringen in transportinfrastructuur ertoe kunnen leiden dat specifieke groepen voordelen ondervinden en andere groepen nadelen. Daarbij gaat het in ieder geval om verschalen in kosten en baten tussen bewoners en bedrijven op verschillende locaties in de regio.

Ten aanzien van de kosten gaat het in ieder geval om investeringskosten, onderhoudskosten en compensatie/mitigatiekosten. Tenslotte dient een risicoanalyse te worden uitgevoerd in de eerste fase conform de OEI-methodiek.

---

³⁰ Zie ook inspraakreactie nr. 10 (bijlage 4) die wijst op het feit dat de oude huizen niet onderheid zijn, maar staan op kleilaag/uitlopers van de zandplaat.

³¹ Zie blz. 52 van de startnotitie.

³² Zie ook inspraakreactie nr. 299 (bijlage 4) die hier om vraagt.

6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in milieu-informatie” en “samenvatting van het MER” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

7. VORM EN PRESENTATIE

In het MER dient recent en goed kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt³³. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen goed leesbaar zijn weergegeven die in het MER worden gebruikt. Het kaartmateriaal waarop de tracés worden weergegeven moet een zodanige schaal hebben dat zij voldoende informatief zijn, maar dat e.e.a. ook na- en opgemeten kan worden. De relatie tussen de regio, studiegebied en activiteit moet duidelijk zijn.

Voor de landschappelijke aspecten adviseert de Commissie gebruik te maken van visualisaties.

---

³³ Zie ook inspraakreactie nr. 483 (bijlage 4) die hier het belang van aangeeft.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Hoofdverbinding Schiphol - Almere

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 december 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Personenvervoer

De voorzitter van de Commissie voor de Milieu-
Effectrapportage
T.a.v. Ir. N.G. Ketting
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	29 DEC. 2004
nummer	
oorsel	1491-15/m3/ 15 X
kopie naar:	HM/Lv/bib1/fw

Contactpersoon
drs. J.F.H. Hurkens
Datum
22 december 2004
Ons kenmerk
DGP/WV/u.04.03387
Onderwerp
Aanbieding startnotitie Hoofdwegverbinding Schiphol-Almere

Doorkiesnummer
070 - 351 7416
Bijlage(n)
10
Uw kenmerk
-

Geachte heer Ketting,

Van 03 t/m 30 januari 2005 zal de startnotitie Hoofdwegverbinding Schiphol-Almere ter inzage worden gelegd.
Ik verzoek u mij overeenkomstig de Wet Milieubeheer en de Tracéwet uw advies uit te brengen binnen 9 weken na aanvang van de publicatie.

Ik verzoek u om uw advies toe te zenden aan:

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Personenvervoer
Beleidsafdeling Wegen
T.a.v. drs. J.F.H. Hurkens
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Directoraat-Generaal Personenvervoer
Postadres : Postbus 20901, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres : Plesmanweg 1-6, Den Haag

Telefoon : (070) 351 7176
Fax : (070) 351 7051
E-mail : mailbox.dgp@dgp.minvenw.nl
Internet : www.minvenw.nl/dgp/wegwijzer/

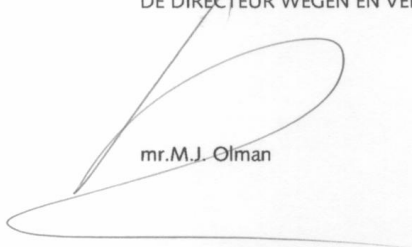

DGP/WV/u.04.03387

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze
DE DIRECTEUR WEGEN EN VERKEERSVEILIGHEID

mr.M.J. Olman

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 1 d.d. 3 januari 2005

Rijkswaterstaat werkt aan een betere bereikbaarheid: Inspraak startnotitie hoofdwegverbinding Schiphol - Almere

Gedurende de periode van 3 januari t/m 30 januari 2005 ligt de startnotitie hoofdwegverbinding Schiphol - Almere ter inzage. De startnotitie doorloopt een inspraakprocedure overeenkomstig de Tracéwet, de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht. Op grond daarvan kunt u tot en met 30 januari 2005 uw mening geven over de inhoud van de startnotitie.

Achtergrond

Het verkeer in het gebied tussen Schiphol, Amsterdam en Almere is de afgelopen vijftien jaar sterk gegroeid, vooral als gevolg van het toenemende aantal bedrijven en inwoners. Hierdoor neemt het aantal files en vertragingen op en rond de snelwegen toe. Zonder uitbreiding van de weginfrastructuur zal de bereikbaarheid in het gebied rond Almere, Amsterdam en Schiphol sterk afnemen. In het gebied loopt een aantal andere projecten die te maken hebben met de inrichting van de ruimte (woningbouw, infrastructuur). Om ervoor te zorgen dat die ontwikkelingen en de besluiten goed op elkaar afgestemd blijven, heeft het rijk die samengebracht in het Noordvleugelprogramma. De studie Schiphol - Almere valt ook binnen dat Noordvleugelprogramma en richt zich op de langetermijnoplossingen na 2010. De benuttingsmaatregelen die eerder binnen de Trajectstudie Craag (Corridor Regio's Amsterdam, Almere en 't Gooi) zijn afgesproken worden vóór die tijd uitgevoerd. De studie naar de Hollandse Brug wordt in deze planstudie Schiphol - Almere opgenomen.

In de studie worden twee oplossingsrichtingen uitgewerkt:

- het uitbreiden en stroomlijnen van de bestaande snelwegen A6, A1 en A9; het zogenaamde stroomlijn-alternatief;
  - een nieuwe wegverbinding tussen de A6 en A9; het A6/A9-alternatief.
- Daarnaast wordt een Meest Milieuvriendelijk Alternatief uitgewerkt. Een wegverbinding door het Umeer van Almere naar Amsterdam wordt als scenario meegenomen.

De startnotitie

De startnotitie is het begin van een milieueffectrapportage en een onderzoek naar de kosten en de baten van de verschillende alternatieven. U leest hierin precies wat onderzocht gaat worden en wat de achtergronden en uitgangspunten hiervan zijn. In de notitie worden alternatieven beschreven en wordt uitgelegd welke (milieu)effecten zullen worden onderzocht.

Het resultaat van de onderzoeken vormt de basis waarop de ministers van Verkeer en Waterstaat (V&W) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) een alternatief kiezen.

Waar kunt u de startnotitie inzien?

De startnotitie hoofdwegverbinding Schiphol - Almere kunt u van 3 januari tot en met 30 januari 2005 gedurende de reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- de gemeentehuizen van Abcoude, Almere, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Haarlemmermeer, Lelystad, Loenen, Muiden, Naarden, Ouder-Amstel, Weesp, Wijdemeren en Zeewolde;
- de stadsdeelkantoren van Amsterdam-Oost/Watergraafsmeer en Amsterdam-Zuidoost;
- de (hoofd)vestigingen van de openbare bibliotheken in Abcoude, Almere, Amstelveen, Amsterdam, Amsterdam-Oost/Watergraafsmeer, Amsterdam-Zuidoost, Diemen, Hoofddorp, Lelystad, Loenen aan de Vecht, Loosdrecht, Muiden, Naarden, Ouderkerk aan de Amstel, Weesp en Zeewolde;
- de provinciehuizen van de provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht;
- de vestigingen van Rijkswaterstaat Noord-Holland in Haarlem, Rijkswaterstaat IJsselmeergebied in Lelystad en Rijkswaterstaat district Amsterdam in Amsterdam;
- de bibliotheken van de ministeries van V&W en van VROM, beide in Den Haag.

Hoer kunt u reageren op de startnotitie?

De ministers van V&W en van VROM nodigen u uit gedurende de termijn van de terinzagelegging mondeling schriftelijk te reageren op de startnotitie. Inspraakreacties naar aanleiding van deze startnotitie zijn vooral bruikbaar wanneer ze het karakter hebben van concrete voorstellen voor te onderzoeken alternatieven en effecten.

Uw schriftelijke reactie kunt u tot en met 30 januari 2005 sturen naar:

Inspraakpunt V&W
Schiphol - Almere
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

U kunt ook via internet reageren: www.inspraakvenw.nl. In beide gevallen kunt u verzoeken om vertrouwelijke behandeling van uw persoonlijke gegevens.

Informatiebijeenkomsten en hoorzittingen

Om u zo goed mogelijk te informeren over de inhoud van de startnotitie wordt een viertal informatiebijeenkomsten met aansluitend hoorzittingen georganiseerd.

Bij die officiële hoorzitting kunt u mondeling inspreken op de startnotitie.

De bijeenkomsten worden gehouden op:

- 11 januari, Gemeentehuis, Stadhuisplein 1, Almere
- 13 januari, De Kazerne, Kazernestraat 10, Muiden
- 18 januari, Gemeentehuis, Laan van Nieuwer-Amstel 1, Amstelveen
- 20 januari, Planetarium, Kromwijkdreef 11, Amsterdam-Zuidoost

De avond begint om 19.00 uur met een informele inloop waarbij u vragen kunt stellen aan medewerkers van Rijkswaterstaat. Om 19.30 uur start het plenaire gedeelte met een presentatie over de studie. Na de pauze start om 20.30 uur een officiële hoorzitting voor degenen die mondeling hun reactie willen geven. Van de hoorzitting wordt een verslag gemaakt. *Indien u tijdens de hoorzitting het woord wilt voeren, wordt u vriendelijk verzocht dit uitsluitend drie dagen vóór de hoorzitting aan het Inspraakpunt V&W kenbaar te maken, telefoon 070 - 351 96 00.*

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het Inspraakpunt bundelt alle reacties en stuurt deze onder andere naar de ministers van V&W en van VROM en de commissie voor de milieueffectrapportage. Deze commissie adviseert de ministers over de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport (MER). Mede op basis van dit advies en de inspraakreacties stellen de ministers vervolgens de richtlijnen vast. De richtlijnen vormen het vertrekpunt voor het opstellen van het MER en het opstellen van het kosten-batenonderzoek. Op de Trajectnota/MER kunt u te zijner tijd wederom inspreken. Zo spoedig mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u de door het Inspraakpunt ontvangen reacties inzien op dezelfde locaties als waar de startnotitie ter inzage ligt.

Nadere informatie

Voor een exemplaar van de startnotitie en/of nadere informatie over de inhoud ervan kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat Noord-Holland, telefoon 023 - 530 14 01. De startnotitie kunt u ook downloaden via www.inspraakvenw.nl en www.schiphol-almere.nl.

Voor inlichtingen over de inspraakprocedure kunt u terecht bij het Inspraakpunt V&W, telefoon 070 - 351 96 00.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Rijkswaterstaat

Inspraakpunt
Verkeer en Waterstaat

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat Noord-Holland

Bevoegd gezag: Minister van Verkeer en Waterstaat en de Minister van Volksgezondheid Ruimtelijke Ordening en Milieu

Besluit: Tracébesluit

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C01.1

Activiteit: Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland onderzoekt namens de minister van Verkeer en Waterstaat de wegcorridor Schiphol-Almere.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 3 januari 2005

richtlijnenadvies uitgebracht: 17 maart 2005

Bijzonderheden: De Commissie vraagt in haar advies met name aandacht voor:

- een heldere en eenduidige weergave van de probleem- en doelstelling;
- een onderbouwde en transparante samenhang tussen doelstelling en de daaruit af te leiden alternatieven en varianten, waarbij onder meer een volwaardig IJmeeralternatief wordt meegewogen;
- het beschrijven van een referentiaalternatief, een nulalternatief (waarin allerlei reële maatregelen ter bevordering van de bereikbaarheid en de milieukwaliteit worden genomen, behoudens de aanleg of verbreding van wegen) en een nulplusalternatief (waarin specifiek de gevolgen van beprijzing worden onderzocht);
- het hanteren in de eerste fase van een iteratief proces waarbij de hele bandbreedte van de mogelijke alternatieven op globale wijze wordt verkend en wordt ingeperkt ter voorbereiding van een integraal politieke keuze over de toekomstige ruimtelijk economische ontwikkeling van de zone Schiphol-Amsterdam-Almere;
- onderbouwing van de vereiste bandbreedte voor uitwerking fase 1 in relatie tot de vereiste besluitvorming en vooruitlopend op de detailuitwerking van de alternatieven en varianten in fase 2;
- een hierbij passende begrenzing van het plan- en studiegebied;
- het in beeld blijven van het meest milieuvriendelijk alternatief in de eerste fase door het iteratieve proces. In fase twee dient het te worden uitgewerkt. Als gevolg van de vereisten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en het Structuurschema Groene Ruimte dient onder andere een zorgvuldige alternatievenafweging plaats te vinden.
- het gebruik van een gevalideerd en geoptimaliseerd verkeersmodel ten behoeve van de verkeerskundige onderbouwing van de probleem- en doelstelling enerzijds en het bepalen van de verkeerskundige effecten anderzijds.
- de samenvatting.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. J.A. Huizer
ir. W.H.A.M. Keijsers
ir. N.G. Ketting (voorzitter)
ir. J.E.M. Lax
prof.dr. H.J. Meurs
dr. P.P. Schot
ir. B. Smolders

Secretaris van de werkgroep: dr. N.W.M. van Buren.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

1	A.S. van Slooten, MUIDEN
2	J.A.C. Habers, ALMERE
3	E.A. Schulkes, ALMERE
4	J. Numan, LELYSTAD
5	A.G.M. Setz, ALMERE
6	O.G.J. Pater, AMSTELVEEN
7	L. Stam, WEESP
8	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
9	P.F. Vayssier, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
10	N. van Rumt, WEESP
11	H.J.S. Koelman, LELYSTAD
12	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
13	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
14	B.H. Boschma, ALMERE
15	mr. Ch. J.L.M. Lecat, ABCOUDE
16	E.A. Frank, AMSTERDAM ZUIDOOST
17	A. de Vos, ABCOUDE
18	C. Bisschops, LELYSTAD
19	877 eensluitende reacties ontvangen, ABCOUDE (handtekeningenactie 160 handtekeningen ontvangen)
20	N.V. Nederlandse Gasunie, GRONINGEN
21	F. Roest, DIEMEN
22	Spaar het Gein, ABCOUDE
23	J. de Boer, AMSTERDAM
24	H.J.C. Böschen, AMSTERDAM ZUIDOOST
25	J.A. Smit, ANDIJK
26	M.M. Schouten, BAAMBRUGGE
27	C.A. Smit, ABCOUDE
28	F.D. Zeiler, BERGAMBACHT
29	M.H. Diemer, WEESP
30	A.R.F. Moens, ABCOUDE
31	G.J. Kuyl, ABCOUDE (mede namens: mevrouw D.G. Kuyl-Coster)
32	F. Hollander, AMSTERDAM ZUIDOOST
33	J.B.G.F. van Wijngaarden, WEESP
34	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
35	T. Wesseling, MUIDEN
36	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
37	2 eensluitende reacties ontvangen
38	K. de Baat, MUIDEN
39	G. Abendanon, ABCOUDE
40	P.A. Wittop Koning, NEDERHORST DEN BERG
41	J.P. van Braam Houckgeest, TONDEN (mede namens: mw. H.E. van Braam Honckgeest - Cramer)
42	J. Vos, AMSTERDAM ZUIDOOST
43	W. de Vos van Bilderbeek, ABCOUDE
44	Organisatievragen Nigtevecht B.V., NIGTEVECHT
45	H.C. Koopman, ALMERE

46	J van der Lelie, AMSTELVEEN
47	A Brakenhoff, ABCOUDE
48	5 eensluitende reacties ontvangen
49	P.J.A. van den Akker, LOENEN AAN DE VECHT
50	W. Brouwer, AMSTERDAM
51	465 eensluitende reacties ontvangen
52	M. Soethout, AMSTERDAM ZUIDOOST
53	R.F. van Olst, WEESP
54	I. Berends, ABCOUDE
55	M. Degenkamp, AMSTERDAM ZUIDOOST
56	F.W. Ychoevaart, AMSTERDAM ZUIDOOST
57	R. Smakman, NIGTEVECHT
58	R. van Houweligen, WEESP
59	A.W. Jedder-Pos, MUIDEN
60	J. Hogenhorst van de Bosch, AMSTERDAM ZUIDOOST
61	Gemeente Diemen, DIEMEN
62	R. van der Kaaij, WEESP
63	M.A. Visser, AMSTERDAM ZUIDOOST
64	M. Holst, AMSTERDAM ZUIDOOST
65	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
66	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
67	1311 eensluitende reacties ontvangen
68	8 eensluitende reacties ontvangen
69	H. Somberg, WEESP
70	Th. van Kuylen, ABCOUDE
71	814 eensluitende reacties ontvangen
72	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
73	R. Griffioen, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
74	E. Vos, WEESP
75	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
76	J. van der Harst, ABCOUDE
77	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
78	F.J.P. Ootes, HOOFFDORP
79	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
80	L.J. Naber, ABCOUDE
81	T.L. Ong, DUIVENDRECHT
82	E. Oude Engberink, AMERSFOORT
83	K.W. van der Knoop, ABCOUDE
84	C.M. Elfring-Franse, MUIDERBERG
85	J. van Wijngaarden, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
86	W. Rabe, WEESP
87	H. Schiedon-de Vries, AMSTELVEEN
88	P. Hoogendoorn, WEESP
89	V. Kraaijenhof, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
90	B.G.I. Liesker, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
91	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
92	62 eensluitende reacties ontvangen
93	A. van Woerseem, AMSTERDAM
94	I.M. Wintershoven, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
95	N. Roozen, WEESP
96	Spaapen, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
97	J.A.J. Vrolijk, OUDERKERK AAN DE AMSTEL (mede namens: A. Vrolijk, L. Vrolijk W. Vrolijk-Stevik)
98	A. Terpsta, BAAMBRUGGE

99	A. Kornman, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
100	C.M.J. Blum, WEESP
101	E. Duijn, WEESP
102	E.G. de Leeuw, ABCOUDE
103	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
104	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
105	mr. G. Westinga, WEESP
106	ing. J.G. Gooijer - Rebel, ABCOUDE
107	R.P. Wilbrink, WEESP
108	ChristenUnie Amsterdam, AMSTERDAM ZUIDOOST
109	A. Spaanderman, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
110	Th. J. de Groot, AMSTELVEEN
111	T.G.M. de Ruyter, AMSTERDAM ZUIDOOST
112	A. Musgrave, WEESP
113	W. van den Heijden, AMSTERDAM
114	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
115	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
116	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
117	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
118	H. Brand, WEESP
119	C.E. Jonkman, DUIVENDRECHT
120	W.S.R. Bothof, ABCOUDE
121	M.J.A. Straver, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
122	H.J. Vos, ABCOUDE (mede namens: mevrouw Vos)
123	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
124	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
125	J.F.R. Wilhelm, WEESP
126	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
127	R.P. Retz, WEESP
128	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
129	Oudheidskundig Genootschap Niftarlake, LOENEN AAN DE VECHT
130	E.L. Vergnes, WEESP
131	D.H.A. ter Steege, AMSTERDAM ZUIDOOST
132	A. de Kramer, NIGTEVECHT
133	M.E.M. Rooyens, NIGTEVECHT
134	A. Bogaarts, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
135	J.D. Karssiens, LOENERSLOOT
136	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
137	G.J. Winter, AMSTERDAM ZUIDOOST
138	H.R. Mauw, DUIVENDRECHT
139	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
140	S.L. Stasse, WEESP
141	W.F.S. Pelt, AMSTERDAM ZUIDOOST
142	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
143	B.J. Naardin, AMSTERDAM
144	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
145	Stichting Militair Erfgoed Groot- Amsterdam, WEESP
146	M.A.W. Gresnigt, ZEIST
147	Weesper Vrouwen Verenigingen, WEESP
148	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
149	H.W. Weima, WEESP
150	H.C.C.M. van Schaik, BAAMBRUGGE
151	J.F. Schiereck, WEESP
152	M.D.C. Warnars, WEESP

153	M.A. Kooi, AMSTERDAM ZUIDOOST
154	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
155	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
156	J.P. Braal, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
157	D.L. Kok, ABCOUDE
158	A.M. van der Ploeg, WEESP
159	B.H. Jansen, NEDERHORST DEN BERG
160	S.N. Samson, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
161	J.G. Hendriks-Albert, WEESP
162	P.H. Remarque, VINKEVEEN
163	J.P. Bovenlander, MUIDEN
164	A. Smeets, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
165	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
166	L.F.W. Sanders, NIGTEVECHT
167	P.R. Volkersz, WEESP
168	W. Wijbrandts, WEESP
169	E. Homan, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
170	J.J.J. Kerssens, ALKMAAR
171	F.X.W.M. Hohman, NIGTEVECHT
172	A. Snijder-Goldhoorn, WEESP
173	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
174	Hollandia archeologisch onderzoeksbureau, WEESP
175	W. van Bodegraven, WEESP
176	R. Ouwejan, WEESP
177	A.C.M. Wesseling-van der Kleij, AMSTERDAM ZUIDOOST
178	H.F. Anger, BAAMBRUGGE
179	A.A.A. Vendrig, NEDERHORST DEN BERG
180	A. Tepe, AMSTELVEEN
181	M. Verheul, NIGTEVECHT
182	J. Riebandt-de Jong, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
183	A. Heertje, NAARDEN
184	Dorpsraad Badhoevedorp, BADHOEVEDORP
185	H. Brouwer, DUIVENDRECHT
186	M. Verhoef, WEESP
187	W. van Spengen, WEESP
188	E.U. van de Linde, AMSTERDAM ZUIDOOST
189	De Ruige Hof, AMSTERDAM ZUIDOOST
190	M.J.M. van Lierop, HARDERWIJK
191	Stichting Flevo-landschap, LELYSTAD
192	T. Borst, AMSTERDAM ZUIDOOST
193	J.F. Roth, WEESP
194	W. Heemskerk, WEESP
195	Stichting Vrienden van het Gein, AMSTERDAM ZUIDOOST (mede namens: mevrouw dr. E.M. Desmit (op persoonlijke titel))
196	Golfbaan de Hoge Dijk, AMSTERDAM ZUIDOOST
197	J.W. Leijenhorst, NEDERHORST DEN BERG
198	W.F. Frerichs, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
199	Vereniging Spaar het Gein, ABCOUDE (handtekeningenactie: 116 handtekeningen ontvangen)
200	J. Nicolai, LELYSTAD
201	T.T. Mandema, ABCOUDE
202	Staal en betonkonstrukteur, AMSTERDAM ZUIDOOST
203	Stichting Dorpsraad Driemond, AMSTERDAM ZUIDOOST
204	A. Koerselman-Müller, WEESP

205	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
206	A. Verheul, WEESP
207	47 eensluidende reacties ontvangen
208	2853 eensluidende reacties ontvangen
209	H.A.J. Toonen, WEESP
210	P.J.M. van Egmond, WEESP
211	R.P.J. Hock, AMSTERDAM
212	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
213	Groenlinks Breukelen, BREUKELLEN UT
214	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
215	T.E. Bergman, NIGTEVECHT
216	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
217	E. Jaspers, AMSTELVEEN
218	A.W. Pezaro, AMSTERDAM ZUIDOOST
219	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
220	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
221	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
222	C.P. Lustig, ABCOUDE
223	A.W.Th. Philipsen, AMSTERDAM ZUIDOOST
224	A.C. Gijzelaar, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
225	M. Dijkman, WEESP
226	R.E. Duvivier, AMSTERDAM ZUIDOOST (mede namens: S. Duvi- vier-Janzen)
227	W.J.B. Akkersdijk, AMSTERDAM ZUIDOOST
228	H.E. Mulder, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
229	J.V. Koning, WEESP
230	PVDA, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
231	A. van der Vecht, AMSTERDAM ZUIDOOST
232	Gemeente Amstelveen, AMSTELVEEN
233	M. de Adelhart Toorop, AMSTERDAM ZUIDOOST
234	S. Tesselaar, LUTTELGEEST
235	Vervallen
236	W.C. van Beek, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
237	Natuurmonumenten, 'S-GRAVELAND
238	Nederlandse Spoorwegen, AMSTERDAM
239	Stichting Woonark Klompweg Nigtevecht, NIGTEVECHT
240	P.M.L. Speek, ABCOUDE
241	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
242	J.G. Bosch, WEESP
243	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
244	H.J. Persoon, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
245	R.H. Uilenbroek, WEESP (mede namens: Mevrouw I. Rol)
246	N.C. Klein BOG, AMSTERDAM
247	S.L.J.M. Beijer, WEESP
248	H. Bos, NEDERHORST DEN BERG
249	J. Bos, NEDERHORST DEN BERG
250	De Groene Reael, AMSTERDAM
251	I. Stevelink, HILVERSUM
252	A.L. Wong-Baas, WEESP
253	L. Kok, AMSTERDAM
254	7 eensluidende reacties ontvangen
255	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
256	B.J. Vreeken, ABCOUDE
257	Provincie Utrecht, UTRECHT

258	D.J. Verhaal, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
259	2 eensluitende reactie ontvangen
260	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
261	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
262	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
263	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
264	R.H. Domanschet, ABCOUDE
265	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
266	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
267	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
268	15 eensluitende reacties ontvangen
269	ing. J. Hutters, WEESP
270	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
271	A.N.M. van Hal, WEESP
272	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
273	O. van Dijk, NIGTEVECHT
274	A.P. Jasperse, AMSTERDAM ZUIDOOST
275	M.F.C. Kok, AMSTERDAM
276	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
277	H. Troost, WEESP
278	R.C.F.A. van Diessen, VINKEVEEN
279	F. van Vliet, ABCOUDE
280	P. Berger, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
281	A.M. de Hondt, AMSTERDAM
282	A.J. Gaasterland-Wolzak, WEESP (mede namens: R. Gaasterland)
283	A. Meereboer, WEESP
284	B. Oosterbroek, WEESP
285	R.E.M. Hablé, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
286	ir. M.C.A. Kliphuis, AMSTELVEEN
287	M.D. Moolhuijzen, WEESP
288	E. Graves, AMSTERDAM
289	Vogelwerkgroep Ouderkerk, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
290	J.J. Nooy, WEESP
291	C.C. de Graaff, ABCOUDE
292	A.M. Beihard, AMSTELVEEN
293	5 eensluitende reacties
294	Dienst landelijk gebied, HAARLEM
295	S.G. Lauwaars, NAARDEN
296	Gewest Gooi en Vechtstreek, BUSSUM
297	J.D. van Muiswinkel, HUIZEN
298	W. de Boer, AMSTELVEEN (mede namens: A.H. de Boer-Stijger)
299	M. Kiewik, OUDERKERK AAN DE AMSTEL (mede namens: A. de Boer)
300	D66 Weesp, WEESP
301	Dötsch-Dickmann, AMSTELVEEN
302	I. Goldhoorn, AMSTERDAM
303	S. Beemster, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
304	P.H. Wiereyn, WEESP
305	M.E.R. Beukeboom, ABCOUDE (mede namens: mevrouw Verbeek-Starink, mevrouw L. de Vries)
306	381 eensluitende reacties ontvangen
307	47 eensluitende reacties, AMSTELVEEN
308	Bedrijfsleven As Almere-Schiphol, 'S-GRAVENHAGE (namens: VNO-NCW Noord-Holland, ir. J.R. Vermeulen, Bedrijvenvereniging

	Amsterdam Z-O, O.C. Willemse, Bouwend Ned. regio Randstad Noord, T.M. Brouwer, EVO, mr. D. Broek Humphreij, FIN Bedr. vereniging Naarden-Bussum, R. Woudenbergh MBA, Handel- en Industriegemeenschap Diemen (HID), J.Th.M. Saan, Industrievereniging Weesp (IVW), drs. M.P. Stam, Industriële Club Haarlemmermeer (ICH), H.J. Kloosterman, Kamer van Koophandel Amsterdam, H. Zwarts, Kamer van Koophandel Gooi- en Eemland, R.H. Zieck, Ondernemersvereniging Amstelveen, F.L.J. Verbraak, Transport en Logistiek Nederland Regio Noord-West (TLN), H. Veldhuizen, Vereniging van Bedrijven in Amsterdam-Noord (VEBAN), Th.A.J.W. Wajer, Kamer van Koophandel Flevoland, P.R. Nijhof, MKB Randstad Noord, W.J.J. Greve, Ondernemersvereniging Regio Amsterdam (ORAM), mr. J.J. Heusdens, Vereniging Bedrijfskring Almere (VBA), ing. C. Kolmer, VNO-NCW Flevoland, drs. M. Breemhaar, Ondernemers Vereniging Ouder-Amstel, N.H.B. Jonker RA, Ondernemersvereniging Abcoude (OVA), E.H. Koot, VNO-NCW West)
309	2 eensluitende reacties ontvangen
310	B.J.M. de Groot, WEESP (mede namens: J.J.M. de Groot-Wasser)
311	E.A. de Haar-van de Krijft, NIGTEVECHT
312	A.W.J. Milder, AMSTERDAM ZUIDOOST
313	A. Vaanden, AMSTERDAM ZUIDOOST
314	S. Scharroo, MUIDEN
315	N. Riebandt, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
316	K.H. Taling, WEESP
317	H. van der Leest, WEESP
318	Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied, BREUKELEN UT
319	AMC, AMSTERDAM ZUIDOOST
320	Gemeente Weesp, WEESP
321	Gemeente Muiden, MUIDEN
322	G.A. Miltenburg, WEESP
323	PvdA Weesp, WEESP
324	Gemeente Lelystad, LELYSTAD
325	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, AMERSFOORT
326	Groengebied Amstelland, HAARLEM
327	Drs. ir T.S. Wong, WEESP
328	W. Blömer, WEESP
329	A.M. Th. van de Taverd, AMSTERDAM ZUIDOOST
330	A. van de Taverd, AMSTERDAM ZUIDOOST
331	Vereniging tot behoud van het Dorpse Karakter, ABCOUDE
332	B. van Haren, WEESP
333	G.W. Kuyper, AMSTELVEEN
334	Gewest Gooi en Vechtstreek, BUSSUM (namens: Gemeente Naarden)
335	J.S Oers- MacGillavry, WEESP (mede namens: J. van Oers)
336	10 eensluitende reacties ontvangen
337	Å.R.M. Oostveen, NEDERHORST DEN BERG
338	G. Franssen, NIGTEVECHT
339	Milieudefensie, AMSTERDAM
340	IJsselmeervereniging, EDAM
341	PvDA Muiden/ Muiderberg, MUIDERBERG (mede namens: PvDA Weesp)

342	M.R. van Dijk, ABCOUDE
343	A. van Kooten, WEESP
344	B. Snoeck, AMSTERDAM
345	P. Zwagers, ABCOUDE
346	J. Hogenhout, BAAMBRUGGE (mede namens: de heer B. Mouris)
347	J.J. de Groot Tinholt, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
348	M. van Dijkhuizen, WEESP (mede namens S. Honig)
349	2 eensluitende reacties ontvangen
350	A.M. Verberne, WEESP
351	G. Steen van Halm, AMSTELVEEN
352	2 eensluitende reacties ontvangen
353	J.H.M. van Blokland, AMSTERDAM ZUIDOOST
354	M. van Walbeek, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
355	A. Schuurmans, NAARDEN
356	B. Coenraads, AMSTELVEEN
357	Masseur, AMSTELVEEN
358	A.F.M. Nielen, AMSTELVEEN
359	J. Buursma, AMSTELVEEN
360	A. Hooijer Melkveehouderij, WEESP
361	J. Tielrooy, AMSTELVEEN
362	2 eensluitende reacties ontvangen
363	M. Mastenbroek, AMSTELVEEN (mede namens: Mevrouw S. The)
364	Werkman, AMSTELVEEN
365	T.P. van Oers, WEESP
366	A. van Ruiten, NIGTEVECHT (mede namens: mevrouw I. Berbee)
367	M.L. Schmidt, AMSTELVEEN
368	H.A. den Hartog, NIGTEVECHT
369	K. Klaren, WEESP
370	Rover Gooi en Vechtstreek, BLARICUM
371	E. Appelboom-Jonkman, AMSTERDAM ZUIDOOST
372	drs. F.A. Appelboom, AMSTERDAM ZUIDOOST
373	J.M. de Smalen, AMSTELVEEN
374	Stichting Menno van Coehoorn, DRIEHUIS NH
375	P. Wolbers, WEESP
376	S. Karsenbarg, NEDERHORST DEN BERG
377	P. Möllers, DUIVENDRECHT
378	J. Versnel, AMSTERDAM
379	K.F. Wenckebach, AMSTERDAM
380	B. Oosting, WAGENINGEN
381	K. Smeeke, AMSTERDAM ZUIDOOST
382	R.W. Weenink, AMSTERDAM ZUIDOOST
383	3 eensluitende reactie ontvangen
384	Stichting Stedelijke Vraagstukken, AMSTERDAM
385	A.R. Meester, AMSTERDAM ZUIDOOST
386	A.H.M. Schumacher, WEESP
387	W. Simonis, AMSTELVEEN
388	drs. W.C. Zwanenburg, NAARDEN
389	ir. A.P.Y. van den Heuvel-Hoogendoorn, WEESP
390	P. Baart, WEESP
391	M. Teders, AMSTELVEEN
392	J.J.R. Toussaint, DUIVENDRECHT
393	Wijkoverleg Gaasperdam WOG, AMSTERDAM ZUIDOOST
394	A.J.R. Roosken, WEESP
395	Werkgroep IJburg, AMSTERDAM (mede namens: mevrouw

	Maliangkay, de heer C. Odijk, mevrouw J. Sleypen)
396	Wösten juridisch advies, AMSTERDAM
397	L.T. Koningsvaren, ABCOUDE
398	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
399	E.J. Saan, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
400	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
401	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
402	T.G. Melchers, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
403	F.B. van de Weg, NIGTEVECHT
404	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
405	J. den Heijer, HOOFDDORP
406	C. Boogaard, HUIZEN
407	Th. P. Meijer, AMSTERDAM
408	H. Ochi, AMSTELVEEN
409	M van Hulten, LELYSTAD
410	Vereniging Milieudefensie Natuur en Milieu Utrecht, ABCOUDE
411	J. Buchel, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
412	P.A. Leurs, AMSTERDAM ZUIDOOST
413	F.W.J. Koks, OEGSTGEEST
414	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
415	E.M. Blom, WEESP
416	S. de Kat, AMSTERDAM ZUIDOOST
417	D.H. Kuiper, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
418	T.A. Koks, GRONINGEN
419	J.F.M. Breuer, ABCOUDE
420	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
421	V.C.C. Drahmman, NEDERHORST DEN BERG
422	M. Stuurman, WEESP
423	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
424	L.R. Wiessing, GRONINGEN
425	B. van der Kraan, NIGTEVECHT
426	G.H.P. de Koff, ABCOUDE
427	I.M. Kana, AMSTERDAM ZUIDOOST
428	F.M. Wilhelm, ALMERE
429	D.C.J.M. Hageman, ABCOUDE
430	VVD fractie Gemeenteraad Lelystad, LELYSTAD
431	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
432	H.J. Keppler, NIGTEVECHT
433	T. Woutman, AMSTERDAM ZUIDOOST
434	D.W. Verweij, WEESP
435	P. Duinkerken, HOOFDDORP
436	A.E.C. Lammers, AMSTERDAM (mede namens: de heer C. Odijk)
437	C.E. Klop, NIGTEVECHT
438	A.M. Koks, AMSTERDAM ZUIDOOST
439	J.D. Eveleens, ABCOUDE
440	C.G.A. Kessler, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
441	dr. G.A.W. Griffioen, ABCOUDE
442	M.P.E. van Dijk, WEESP
443	M.G. Bouwhuis, WEESP
444	drs. K. Zwerver, WEESP
445	E. Jooren, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
446	Werkgroep IJmeerbrug, AMSTERDAM
447	J.J. Koopmanschap, AMSTELVEEN
448	W. Dams, DRIEMOND

449	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
450	Bond Heemschut, UITHOORN
451	J.G. Snel, AMSTERDAM
452	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
453	G. de Jong, BLOEMENDAAL
454	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
455	Schiphol Group, LUCHTHAVEN SCHIPHOL
456	R.W.Ch. van den Heuvel, WEESP
457	2 eensluitende reacties ontvangen
458	Organisatievragen Nigtevecht, NIGTEVECHT
459	M. Hoefman-Schipper, WEESP
460	Z. van de Wielen, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
461	A.H. Kok, ABCOUDE
462	F. Cnossen, WEESP
463	Gemeente Loenen, LOENEN AAN DE VECHT
464	P.F.B. Scholten, WEESP
465	2 eensluitende reacties ontvangen
466	Kreugen, ABCOUDE
467	Melkveehouderij Vredelust, WEESP
468	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Regionale Zaken vestiging West, UTRECHT
469	Vereniging voor Beroeps-chartervaart, ENKHUIZEN
470	Stichting Behou Gerard Dou, AMSTERDAM
471	Olympus Open Golfclub, AMSTERDAM ZUIDOOST
472	Watersportverbond, UTRECHT
473	Milieucentrum Amsterdam, AMSTERDAM
474	D66 democraten, HAARLEM
475	E.H.G. van Tellingen, AMERSFOORT
476	J. Maltaric, AMSTELVEEN
477	N. Bouma, NEDERHORST DEN BERG
478	J.D. Koster, WEESP
479	T.J. Ruijterman-Prinsen, WEESP
480	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
481	Nuon, UTRECHT
482	LTO Noord, HAARLEM
483	Gemeente Ouder-Amstel, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
484	L. Olivier, AMSTELVEEN
485	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
486	H.J. Rijpma, ALMERE
487	Gemeente Abcoude, ABCOUDE
488	J. Hoogland, AMSTERDAM
489	Nederlands Genootschap van Insprekers, DIEMEN
490	A.M.I.A. Bel, AMSTERDAM ZUIDOOST
491	W. Adriaans, WEESP
492	ir. A.H. Hartman-Köhler, ABCOUDE
493	Dienst Landelijk Gebied, HAARLEM
494	A.C.W. Leijen, AMSTELVEEN
495	J.A. Rem, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
496	W.G.A.E. Jolink, AMSTERDAM ZUIDOOST
497	L. Veldman, WEESP
498	Actiegroep Geluidshinder Gaasperdammerweg, AMSTERDAM ZUIDOOST
499	A. Rustenburg, OUDERKERK AAN DE AMSTEL
500	R.H. Wartena, AMSTERDAM ZUIDOOST

501	Belangenvereniging Meanderbewoners, AMSTELVEEN
502	G.W. van der Pol, AMSTERDAM ZUIDOOST
503	L.G.B. Mettrop, MUIDEN
504	Vertrouwelijk, naam en adres bekend bij het Inspraakpunt
505	H.J. Duineveld, WEESP
506	P. Partington, AMSTELVEEN
507	E. van der Horst, AMSTERDAM
508	77 eensluidende reacties
509	251 eensluidende ontvangen
510	24 eensluidende reacties ontvangen
511	7 eensluidende reacties ontvangen
512	H.J van der Wolf, WEESP
513	H.M Eilander, WEESP
514	W. Kompier, ABCOUDE
515	F.A. Holzhaus, MUIDEN
516	Bewonersvereniging Elsrijk Zuid II, AMSTELVEEN
517	B. Geurts, WEESP
518	J. Thijsen, VUGHT
519	A. Landwaart, WEESP
520	A.C. Wajon, WEESP
521	C. Oostmeijer, WEESP (handtekeningenactie: 10 handtekeningen ontvangen)
522	Poriengen, WEESP

BIJLAGE 5A GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming op grond van de nieuwe Natuurbeschermingswet³⁴

De gebiedsbescherming zal vanaf medio 2005 primair geregeld zijn in de nieuwe Natuurbeschermingswet. Voor projecten die gevolgen kunnen hebben voor richtlijngebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) of voor beschermde natuurmonumenten dient vanaf dan een vergunning te worden aangevraagd bij de provincie die verantwoordelijk is voor het desbetreffende natuurgebied.

Beschermde natuurmonumenten zijn/worden aangewezen op grond van artikel 10 Nbw, en richtlijngebieden zijn/worden aangewezen op grond van artikel 10a Nbw.

Indien er sprake is van mogelijke gevolgen voor een beschermd natuurmonument - dit kan ook op grond van externe werking - dienen de aspecten zoals genoemd in artikel 16, derde lid, Nbw in de aanvraag besproken te worden:

- 1) Kan het project significante gevolgen hebben voor het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren of planten in dat beschermde natuurmonument. Zo ja:
- 2) Kan met zekerheid worden vastgesteld dat de handelingen voortvloeiend uit het project de natuurlijke kenmerken van het beschermde natuurmonument niet aantasten? Zo niet,
- 3) Zijn er dwingende redenen van groot openbaar belang die noodzaken tot het verlenen van de vergunning?

Indien er sprake is van mogelijke gevolgen voor (een) Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied(en) – ook eventueel op grond van externe werking - dan dient de volgende informatie, op grond van artikel 19a en volgende Nbw, in het MER te worden opgenomen.

1. Welke instandhoudingdoelstelling(en) geldt (gelden) voor het desbetreffende richtlijngebied? Op grond van welke natuurlijke habitats (bijlage 1 van de Habitatrichtlijn), welke beschermde soorten (bijlage 2 Habitatrichtlijn) of welke vanwege de Vogelrichtlijn beschermde soorten heeft het gebied zich gekwalificeerd als speciale beschermingszone?
2. Kan op grond van de m.e.r.-plichtige activiteit, gelet op de instandhoudingdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten verslechteren of kan het een verstorend effect hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen? Kan de m.e.r.-plichtige activiteit de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied aantasten?³⁵
3. In het MER moeten de milieugevolgen van de voorgenomen m.e.r.-plichtige activiteit voor het richtlijngebied beschreven worden gelet op de instandhoudingdoelstelling.³⁶
4. Kan er sprake zijn van significante gevolgen met betrekking tot de in dat richtlijngebied beschermde habitats en/of soorten ten gevolge van de voorgenomen activiteit afzonderlijk of in samenhang met andere plannen of projecten (cumulatie)? Zo ja (ook bij redelijke twijfel), dan moet er een passende beoordeling worden gemaakt.³⁷

---

³⁴ Voor een korte toelichting: www.minlnv.nl/natura2000. Voor de gehele tekst en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm

³⁵ Artikel 19d, eerste lid, Nbw.

³⁶ Artikel 19e, onder a, Nbw.

³⁷ Artikel 19f, eerste lid, Nbw.

5. Indien er een passende beoordeling gemaakt moet worden, dan kan deze in het MER worden opgenomen.³⁸
6. Men dient zich ervan te verzekeren, op grond van de passende beoordeling, dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet zullen worden aangetast.³⁹
7. Wanneer de passende beoordeling leidt tot de conclusie dat er, ondanks mitigerende maatregelen, sprake kan zijn van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied, dan dient er aan de volgende aspecten aandacht besteed te worden:
  - zijn er alternatieve oplossingen (met inbegrip van mitigerende maatregelen), waardoor er geen significante gevolgen voor het beschermde gebied optreden,
  - of zijn er dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?⁴⁰
  - indien het project toch in of nabij een beschermd gebied moet plaatsvinden om dwingende redenen van groot openbaar belang en mitigerende maatregelen onvoldoende oplossing zullen bieden voor de mogelijke significante gevolgen, welke compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Eisen aan compensatie op grond van richtlijngebieden

Alle hierna genoemde aspecten zijn op grond van ideeën van deskundigen tot stand gekomen. Ze komen niet rechtstreeks uit de jurisprudentie.

1. Geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit (kwantitatieve en kwalitatieve eisen). *Dat wil dus zeggen dat de staat van instandhouding van beschermde habitats en soorten na compensatie gelijk dient te zijn aan de situatie voor de ingreep;*
2. Compensatie dient nabij het getroffen gebied plaats te vinden (*of binnen het ecologische netwerk van de soort*) onder de voorwaarde dat er een duurzame situatie ontstaat (nabijheidbeginsel);
3. De algehele samenhang van Natura 2000 dient gewaarborgd te worden (instandhoudingdoelstelling): daarom kan er nooit financieel worden gecompenseerd.
4. Zowel feitelijk, financieel als bestuurlijk: compensatie tijdig regelen. *Om dat gedurende de ingreep de kans op overleven vermindert, dient de compensatie voor de ingreep plaats te vinden en moet de compensatie door het te nemen besluit ook gegarandeerd worden.*

Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van (een) populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locatiealternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

³⁸ Artikel 19f, tweede lid, Nbw.

³⁹ Artikel 19g, eerste lid, Nbw.

⁴⁰ Dwingende reden van groot openbaar belang (art. 6 Habitatrictlijn) met inbegrip van redenen van sociale of economische aard (zie artikel 19g, tweede lid, Nbw). Maar in geval van prioritaire habitats of prioritaire soorten zijn de argumenten beperkt tot die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid, of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang (zie artikel 19g, derde lid, Nbw).

Aanvullende informatie voor een passende beoordeling op grond van de Vogelrichtlijn (VR)

Algemeen

De aangewezen VR-gebieden en aanwijzingsbesluiten zijn te vinden op de website van het Ministerie van LNV: www.minlnv.nl/thema/groen/natuur. De kaarten (bijlage 2) geven een landelijk overzicht maar zijn niet bruikbaar voor de precieze begrenzing. Deze is wel digitaal beschikbaar (shape-files) bij het Expertisecentrum LNV (0318-822500). VR-gebieden zijn aangewezen op grond van twee hoofdgroepen. *Broedvogels*: het landelijk belang voor soorten die genoemd zijn in Bijlage I van de Vogelrichtlijn (vijf beste broedgebieden gerangschikt naar procentueel aandeel in de landelijke populatiegrootte). *Waternvogels*: trekkende watervogels wanneer zich tenminste 1% van de biogeografische populatie in een gebied ophoudt. Artikel 4, lid 4 verplicht tot het nemen van passende maatregelen ter voorkoming van verslechtering van de leefgebieden van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen, de 'kwalificerende soorten'⁴¹. Per VR-gebied zijn voor de vaststelling van de begrenzing daarnaast ook gegevens van 'begrenzingsoorten' meegewogen⁴², die waarschijnlijk onder hetzelfde beschermingsregime vallen.

Milieugevolgen

Voor elke kwalificerende soort en begrenzingssoort moet worden aangegeven:

- verandering in het aantal paren en/of individuen;
- verandering in het oppervlakte leefgebied, wanneer relevant aangeven per functie (broeden, foerageren, slapen);
- in hoeverre sprake is van *significante gevolgen* tijdens en na de ingreep.

Let op de kwalificerende soorten zijn niet altijd doelsoorten! Maar dienen dus wel in de effectbeschrijving te worden opgenomen.

Het wel of niet optreden van significante gevolgen is dé cruciale discussie bij de beoordeling van milieugevolgen in of nabij VR-gebieden. Dit zijn de effecten die de instandhoudingdoelstelling aantasten van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen. Het vaststellen en beoordelen daarvan vergt veel kennis van de ecologie van de betreffende soort(en). De volgende toetsonderwerpen bieden daarbij houvast⁴³:

- habitatkeus van de betreffende soort(en);
- functie van het gebied voor de betreffende soort(en);
- verstoring- en vluchtafstanden;
- aantallen en zo nauwkeurig mogelijke verspreiding (bijv. broed- en slaappleaatsen);
- wijze van verstoring (bijv. lichthinder op nachttactieve watervogels, grondwater-onttrekking op moerasvogels);
- relatie met andere initiatieven die effect hebben op het gebied (cumulatie).

Om concreet met het begrip significantie te kunnen werken kan, in afwachting van een verdere juridische invulling, de eventuele vermindering van aantal vogels worden weergegeven door bijvoorbeeld een 5-procents-grens; een lagere grens is in de praktijk vaak niet werkbaar. Een afname van het gemiddeld seizoensmaximum van bijvoorbeeld de kleine zwaan ter plekke van >5%

---

⁴¹ Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, 23-2-2000.

⁴² Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, 23-2-2000.

⁴³ Aangevuld naar "Wie is er bang voor de Korenwolf? Bestuurlijk juridische Kaderreeks 2003, uitgave Rijkswaterstaat

van de lokale populatie zou dan kunnen worden beschouwd als significant. Deze benadering is echter onderwerp van discussie. Het is mogelijk dat de verschillende fasen van een plan moeten worden getoetst als de aard van de ingreep een verschillend effect kan hebben.

Elke ingreep dient in combinatie met andere activiteiten (cumulatie) te worden getoetst. Dat geldt ook voor kleine projecten die op zichzelf niet tot significante gevolgen leiden maar door cumulatie wel in significante gevolgen kunnen resulteren. De initiatiefnemer dient wanneer verschillende concrete plannen in/langs een VR-gebied spelen aan te tonen dat ook door cumulatie er geen significante gevolgen aan de orde zijn.

Gebiedsbescherming volgens het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en de Nota *Natuur voor Mensen Mensen voor Natuur*

Indien de EHS wordt beïnvloed door de voorgenomen activiteit of de alternatieven zal duidelijk moeten worden of er sprake is van bruto of netto EHS. Bruto EHS is nog niet begrensd en netto EHS is al wel begrensd. De provincie is verantwoordelijk voor de begrenzing. Op 1 januari 2003 was 10% van de totale Nederlandse EHS nog bruto-EHS.

Richtlijn op grond van netto EHS

1. Welke belangrijke gevolgen kunnen er optreden voor de te behouden kenmerken en waarden binnen en in de nabijheid van dit gebied⁴⁴?
2. Zijn er reële alternatieven?
3. Is er sprake van redenen van groot openbaar belang⁴⁵ die deze aantasting rechtvaardigt?
4. Indien dat het geval is, welke compensatie wordt dan geboden voor het verloren gaan van de wezenlijke kenmerken en waarden?
5. In het SGR worden richtlijnen gegeven voor compensatie (zie hieronder).

Richtlijn op grond van bruto EHS (niet begrensd)

Is er sprake van onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van deze nieuwe natuurgebieden wezenlijk worden aangetast?

Eisen aan compensatie op grond van SGR1 en Nota MMMN

1. In beginsel geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit.
2. Compensatie nabij het gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat.
3. Indien fysieke compensatie onmogelijk is, dan compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden.
4. Indien fysieke compensatie of compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden door overmacht onmogelijk is, wordt financiële compensatie geboden die ten goede komt aan natuur. Onder overmacht wordt ook verstaan de dreiging van ernstige vertraging van de procedure.
5. Het tijdstip van het besluit over de ingreep is ook het tijdstip waarop helderheid wordt gegeven over aard, wijze en tijdstip van compensatie.

---

⁴⁴ Wezenlijke kenmerken en waarden moeten per gebied worden gespecificeerd. Daarbij kan het gaan om: bodemopbouw, -structuur en reliëf; de waterhuishouding; natuurlijke processen; de kwaliteit van bodem, water en lucht; sedimentatie en -erosieprocessen; rust, stilte en openheid; de landschapsstructuur en; gebiedsspecifieke plant- en diersoorten.

⁴⁵ Redenen van groot openbaar belang; Op basis van een afweging tussen het te beschermen belang en het met het plan of project gemoeide belang wordt al dan niet toestemming verleend. Wordt een plan of project na afweging van belangen toch toegestaan, dan moet voordat het plan of project wordt uitgevoerd een besluit worden genomen over compenserende maatregelen.

6. Het tijdstip van daadwerkelijke compensatie is gerelateerd aan het tijdstip van ingreep.
7. Een indicatie wanneer de compensatie geregeld is.

Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van (een) populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locatiealternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

Aspecten die aan bod moeten komen bij Natuurontwikkeling waaronder Ecologische Verbindingszones (EVZ's) bijvoorbeeld voor compensatie

In geval van te ontwikkelen EVZ dient in het MER beschreven te worden:

1. type (droog/nat), doel en functie van de EVZ (onder andere lokaal/ regionaal belang), verbinding van welke gebieden en beschrijving van de bestaande natuurdoeltypen in de te verbinden gebieden;
2. welke doelsoorten en de ecologische eisen van deze soorten aan de EVZ;
3. lengte, breedte, configuratie van lijnvormige en vlakvormige elementen (steunpunten);
4. knelpunten (barrières) en mitigerende maatregelen om deze op te heffen.

In geval van de mogelijke aanleg van nieuwe natuurgebieden (natuurontwikkeling) dient in het MER beschreven te worden:

1. locatie, omvang en ligging ten opzichte van, en verbinding met omliggende natuurgebieden;
2. te realiseren natuurdoeltype(n);
3. randvoorwaarden voor de realisering van deze natuurdoeltypen zoals benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen (LNV, 2001);
4. beoogde functie van het nieuwe natuurgebied voor het voortbestaan van doelsoorten in aangrenzende natuurgebieden;
5. kans op realisatie (middelen en mogelijkheid tot verwerving).

BIJLAGE 5B SOORTENBESCHERMING

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten⁴⁶ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten. Prioritaire⁴⁷ en kwalificerende soorten⁴⁸ moeten deel uitmaken van deze selectie.

Informatie over de doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats;

Informatie over de (meta)populatie⁴⁹ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

Milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort moet worden aangegeven:

voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;
- verandering van de omvang van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen; houd rekening met het optreden van cumulatie⁵⁰.

---

⁴⁶ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

⁴⁷ Habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van bepaalde natuurlijke habitats en soorten. Een deel hiervan is aangeduid als prioritaire habitat of soort omdat de EU voor de instandhouding hiervan een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Deze prioritaire typen natuurlijke habitats en soorten zijn respectievelijk in bijlage I en II van de Habitatrictlijn met een sterretje (*) gemerkt. Bij mogelijke aantasting hiervan dient ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie. Alle prioritaire soorten zijn ook doelsoort. Voor hele tekst van de Habitatrictlijn en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm

⁴⁸ Kwalificerende soorten en prioritaire soorten alleen in het geval van Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden.

⁴⁹ Een soort bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

voor planten:

- verandering van de grootte van het verspreidingsgebied. Deze wordt bepaald door de abiotische omstandigheden die door het voornemen gewijzigd kunnen worden. Inzicht in de verandering van de abiotische omstandigheden dient als eerste gegeven te worden;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren)/kwalificerende soort/prioritaire soort waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven.

Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is voor een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en faunawet (Ffw), ook op te nemen in het MER en de aangeleverde informatie op correctheid te laten beoordelen door de Commissie.

Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt dan geldt het volgende: iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt. De gevraagde informatie bestaat uit:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de Ffw komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Ffw betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de Ffw vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
  - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
  - sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
  - geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

---

⁵⁰ Cumulatie: elke ingreep in een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Hoofdverbinding Schiphol – Almere**

Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland onderzoekt namens de
minister van Verkeer en Waterstaat de wegcorridor Schiphol-Almere

ISBN 9042114614